

Лекція № 5. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Мета: проаналізувати структуру та особливості функціонування Європейського Союзу (ЕС-EU).

План

1. Європейський Союз: сутність, структура, керівні органи.
2. Європейська Комісія.
3. Європейська Рада.
4. Економічний і соціальний комітет.
5. Комітет регіонів.
6. Рахункова палата.
7. Економічний та валютний союз країн ЄС.
8. Діяльність ЄС у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки. Відносини України та ЄС.



Основні поняття терміни і поняття

Європейський Союз, Європейська Комісія, Європейська Рада, економічний комітет, соціальний комітет, комітет регіонів, рахункова палата, Економічний союз, валютний союз



Основні теоретичні положення

1. Європейський Союз: сутність, структура, керівні органи

Європейський Союз (ЄС) – це найвища форма мегарегіональної багатосекторної інтеграції, що системно охоплює економічні, виробничі, політичні відносини, громадянські права та зовнішнє співробітництво держав-учасниць.

Ідею створення Сполучених Штатів Європи вперше висловив у вересні 1946 року прем'єр-міністр Великої Британії Уїнстон Черчілль. Він запропонував створення союзу європейських країн під керівництвом Франції та Німеччини, зауважуючи водночас, що його країна не інтегруватиметься в союз, а візьме на себе роль спостерігача.

У травні 1948 року на конгресі в Гаазі, скликаному за ініціативою європейських політиків та інтелектуалів, було прийнято Політичну Декларацію, яка закликала всі європейські країни до об'єднання. Для виконання цього документа 5 травня 1949 року було створено Раду Європи - першу європейську організацію співпраці. Країнами-засновниками Ради Європи були: Бельгія, Велика Британія, Голландія, Італія, Люксембург, Франція та Скандинавські країни. Завданням Ради Європи було визначено зміцнення демократії, охорона прав людини та підтримка європейської культурної ідентичності. "Холодна війна" та неспроможність Ради Європи узгоджувати суперечливі інтереси країн-учасниць зумовили необхідність розширення та диверсифікації форм економічного й політичного

співробітництва. Насамперед це стосувалося співробітництва Франції та Німеччини, що повинно сприяти збереженню миру в Європі.

Початком європейської інтеграції вважається 9 травня 1950 року, коли міністр закордонних справ Франції Р. Шуманн запропонував створити спільний ринок вугільної і сталеливарної продукції Франції, ФРН та інших західноєвропейських країн ("план Шуманна"). Однією з головних цілей плану стало примирення Франції та Німеччини й недопущення між ними війни в майбутньому. Найважливішим засобом досягнення цієї мети мав стати механізм управління та наднаціонального контролю виробництва й торгівлі стратегічної для військових потреб продукції базових галузей економіки - вугілля та сталі.

18 квітня 1951 року "план Шуманна" реалізовано підписанням Паризького договору про створення Європейського співтовариства вугілля і сталі (ЄСВС). До складу ЄСВС увійшли: Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Німеччина та Франція ("європейська шістка"), які в подальшому стали "локомотивом" європейської інтеграції. Договір про ЄСВС набув чинності 23 липня 1952 року.

Наприкінці 1955 року на конференції у м. Мессіні країни "європейської шістки" домовилися про заснування Європейського співтовариства з атомної енергетики (Євроатом), а на початку 1957 року – про створення Європейського Економічного Співтовариства (ЄЕС). Для розвитку цих домовленостей 23 березня 1957 року в Римі відбулося підписання Договору про створення Європейського Економічного Співтовариства (ЄЕС) та Договору про створення Європейського співтовариства з атомної енергетики (Євроатом).

Метою створення ЄЕС визначено послідовне усунення внутрішніх торговельних бар'єрів у Співтоваристві (створення зони вільної торгівлі, митного союзу, спільного ринку і, таким чином, забезпечення вільного руху по території країн-учасниць Співтовариства товарів, послуг, капіталу, робочої сили).

Мета функціонування Євроатом – співпраця країн-членів у використанні ядерної енергії в мирних цілях. Обидва договори набули чинності 1 січня 1958 року й увійшли в історію під назвою "Римські договори".

8 квітня 1965 року було підписано Договір про об'єднання виконавчих органів ЄСВС, Євроатома та ЄЕС, який набув чинності 1 липня 1967 року. У результаті цього створено єдину структуру інститутів, що забезпечують поглиблення європейської інтеграції. Основними інститутами стали Європейська комісія, Рада Європейських Співтовариств, Європейський парламент та Суд Європейських Співтовариств. У грудні 1974 року до цих органів додався новий – Європейська рада, яка складається з глав держав та урядів країн-членів Європейських Співтовариств.

У 1968 році завершилося формування зони вільної торгівлі та митного союзу (перших двох етапів інтеграції) Європейського Економічного Співтовариства, наприкінці 1969 року – формування спільного ринку

(третього етапу інтеграції) СЕЄ. Таким чином, цілі СЕЄ, визначені Римським договором 1957 року, були досягнуті.

На початку 70-х років розпочався процес розширення ЄЕС, і в 1973 році членами ЄЕС стали Велика Британія, Данія, Ірландія, у 1981 році – Греція, у 1986 році - Іспанія та Португалія.

1 липня 1987 року набув чинності Єдиний Європейський Акт, підписаний у лютому 1986 року. Цей документ визначив подальші цілі Європейської інтеграції. Зокрема, він поставив за мету створення до 1 січня 1993 року єдиного внутрішнього ринку – етапу економічної інтеграції, що передбачав гармонізацію економічної політики та інституцій, запровадив спільну політику в соціальній та науково-технологічній сферах, охороні довкілля. Цей документ вніс зміни до договорів про утворення Європейських Співтовариств, а також розширив інтеграційний процес у сферу зовнішньої політики. Крім того, в Єдиному Європейському Акті поставлено питання про створення Європейського Союзу, який мав стати інститутом не лише економічним, але й політичним.

7 лютого 1992 р. в Маастрихті було підписано Договір про Європейський Союз, який набув чинності 1 листопада 1993 року. В економічному сенсі прийняття Маастрихтського договору означало курс на завершення формування єдиного внутрішнього ринку (четвертий рівень економічної інтеграції) та перехід до реалізації ідеї економічного й валютного союзу - п'ятого, найвищого рівня економічної інтеграції.

1 січня 1995 р. членами Європейського Союзу стали Фінляндія, Австрія та Швеція, а 2 жовтня 1997 р. підписано Амстердамський договір (набув чинності 1 травня 1999 р.). Амстердамський договір вніс зміни та доповнення до Маастрихтського договору про Європейський Союз, Римського договору про заснування Європейського Економічного Співтовариства та Євратому, Договору про заснування ЄСВС. Ці зміни стосувалися повноважень та напрямів діяльності, а також інституційних механізмів забезпечення реалізації цілей, визначених Маастрихтським договором. Особливу роль у цьому відіграло укладення в 1997 році Шенгенської угоди про безвізове пересування громадян у межах Європейського Союзу.

26 лютого 2001 р. було підписано Ніццький договір, який вніс зміни в механізми інституційного розвитку ЄС з урахуванням перспектив його розширення. Зокрема, квоти представництва в інституціях ЄС було перерозподілено з урахуванням потенційної участі в них нових членів.

1 січня 2002 р. до готівкового обігу було введено єдина грошова одиницю ЄС – євро, і забезпечено перехід до формування економічного та валютного союзу ЄС – найвищого етапу інтеграції. Велика Британія й Данія відмовилися від запровадження євро на своїй території, а Швеція не змогла виконати необхідних критеріїв уведення євро, встановлених Маастрихтським договором.

З десяти держав, які приєдналися до ЄС у 2004 р., усі необхідні критерії «зони євро» виконали Кіпр і Мальта, які офіційно перейшли на єдину європейську валюту з 1 січня 2008 р., та Словаччина, рішення про

приєднання якої до зони євро було ухвалене в липні 2008 р., а з 1 січня 2009 р. Словаччина стала шістнадцятим членом єврозони. Крім Словаччини, до зони євро входять Німеччина, Франція, Італія, Іспанія, Бельгія, Кіпр, Греція, Австрія, Ірландія, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Португалія, Словенія та Фінляндія.

Умови участі країн в Європейському Союзі та перспективи його розширення

Визначальні критерії участі в ЄС сформульовано для країн Центральної та Східної Європи на Копенгагенському засіданні Європейської ради в червні 1993 р. як:

– досягнення стабільності інституцій, які гарантують демократію, верховенство права, права людини, дотримання і захист прав меншин (політичний критерій);

– існування функціонуючої ринкової економіки, а також здатність витримувати конкурентний тиск та дію ринкових сил у межах ЄС (економічний критерій);

– спроможність взяти на себе зобов'язання, що випливають із членства, у тому числі дотримуватися цілей політичного, економічного та монетарного союзу шляхом приведення національної системи законодавства у відповідність до Спільного доробку ЄС (юридичний критерій).

Ці критерії не є остаточними, оскільки існує ще критерій внутрішньої спроможності ЄС «поглинути» нового члена, а також географічний критерій, адже членом ЄС може стати лише «європейська країна».

Найважливішою умовою для початку переговорів про вступ до ЄС є відповідність політичному критерію членства, а приведення національного законодавства у відповідність до *acquis communautaire* здійснюється в останні роки перед безпосереднім вступом держави до ЄС у ході переговорів про приєднання. Підтвердженням цього є стаття 49 Договору про Європейський Союз, де встановлено, що «будь-яка європейська держава, що шанує принципи, сформульовані в частині першій ст. 6, може звернутися з поданням щодо набуття членства в Союзі». Такими принципами є засадничі принципи Союзу, спільні для всіх держав-членів, а саме: свобода, демократія, шанування прав людини і основоположних свобод, верховенство права. Те, що дотримання політичного критерію є «передумовою початку переговорів про вступ» було підтверджено на засіданнях Європейської ради в Люксембурзі (1997 р.) та Гельсінкі (1999 р.). Звідси впливає пріоритетність досягнення відповідності політичному копенгагенському критерію, а не критерію, досягнення якого буде необхідним під час виконання узгоджених умов вступу до ЄС.

Подальше розширення ЄС пов'язується з приєднанням низки країн, які вже розпочали переговори щодо вступу до цієї організації. Так, Хорватія розпочала переговори в жовтні 2005 р., а в червні 2006 р. чільники Євросоюзу заявили про прогнозований вступ Хорватії до ЄС у 2010 р.

Туреччина з квітня 1987 року є офіційним кандидатом (англ. – applicant country, candidate country) на вступ до ЄС. Офіційно попередні переговори

розпочалися в жовтні 2005 року, проте фахівці прогнозують можливий вступ Туреччини у 2015 року. Країна повинна здійснити низку необхідних соціальних і економічних реформ. Географічною проблемою залишається те, що лише 3 % території Туреччини належить до Європейського континенту, хоча формально, оскільки відповідно до Копенгагенських критеріїв географічних вимог немає.

Норвегія, Ісландія та Ліхтенштейн у різний час також подавали заяви про вступ до Європейського Союзу, але внаслідок низки причин (наприклад, негативні результати референдумів у Норвегії) так і не стали його членами й залишаються учасниками єдиної економічної зони ЄС без набуття членства в Євросоюзі.

Македонія отримала офіційний статус кандидата в грудні 2005 році Албанія, Боснія і Герцеговина, Чорногорія, Сербія офіційно визнані потенційними кандидатами, створення економічного союзу (спільна зовнішня економічна політика, спільний ринок товарів та послуг, капіталу і праці), монетарного і політичного союзу, а також впровадження спільного громадянства.

Союз має інституційну структуру, спрямовану на те, щоб поширювати цінності Союзу, реалізовувати цілі Союзу, служити інтересам Союзу, його громадян та держав-членів та гарантувати узгодженість, ефективність та послідовність політик та дій Союзу.

В вузькому значенні – відносять тільки 7 інститутів ЄС.

В широкому значенні – коли до інститутів включається система ін. органів ЄС.

I рівень – інститути ЄС:

- Європейський Парламент;
- Європейська Рада;
- Рада;
- Європейська Комісія;
- Суд Європейського Союзу;
- Європейський центральний банк;
- Рахункова палата.

II рівень – органи ЄС

– кількість органів може змінюватись (Європейський омбудсмен, Європейський контролер по захисту даних, Економічний і соціальний комітет, Комітет регіонів).

III рівень – заклади

– не фіксована кількість;
– на заклади ЄС покладаються виконання спеціалізованих функцій, крім того вони мають статус юридичної особи (Європол, Євроюст, Європейське оборонне агентство).

Принципи діяльності:

1) принцип пропорційності – те, що прямо надано установчими договорами

2) принцип лояльного співробітництва (Європейський парламент, Рада та Комісія проводять взаємні консультації та організують за спільною згодою порядок своєї співпраці. З цією метою при дотриманні Договорів вони можуть укладати міжінституційні угоди, здатні носити обов'язковий характер).

3) демократизація інституційного механізму

2 інститути представляють інтереси держав-членів – Європейська Рада і Рада ЄС.

Інші інститути загальноєвропейські, представляють наднаціональні інтереси

Політичні інститути – Європейська Рада, Рада ЄС, Комісія, Європарламент

Спеціалізовані інститути – Суд ЄС, Рахункова палата, ЄЦБ. Будь-яка політична діяльність в рамках цих інститутів заборонена.

2. Європейська Комісія

Європейська комісія представляє інтереси Співтовариства, забезпечує виконання ухвалених Радою постанов і директив, має виняткове право ініціювати і втручатися на будь-якому етапі в законодавчий процес, щоб досягти згоди в Раді або між Радою та Парламентом, а також забезпечує виконання рішень, ухвалених Радою щодо спільної політики у визначеній сфері (сільське господарство, дослідження і технології, регіональний розвиток та ін.). У певних, чітко визначених ситуаціях Комісія може самостійно видавати правові акти (регламенти, директиви, рішення, рекомендації).

Комісія є виконавчим органом. Вона відповідає за виконання регламентів, прийнятих Радою чи спільно Радою і Парламентом, а також за подання проекту річного бюджету і за його виконання. Комісія готує Парламенту звіт з виконання бюджету і несе політичну відповідальність за його невідповідне виконання. Крім того, Комісія зобов'язана подавати Парламенту щорічний звіт про функціонування Співтовариства за місяць до початку парламентської сесії.

Кожна країна-учасниця представлена в Комісії щонайменше одним комісаром. По два комісари мають найбільші країни (Німеччина, Франція, Іспанія, Італія, Велика Британія). Кількість комісарів може змінитися, якщо Рада прийме про це одностайне рішення. Члени Комісії (комісари) є міжнародними службовцями і представляють інтереси Співтовариств, а не країн, з яких походять.

До складу Ради входить один представник від кожної держави-члена на рівні міністра, що може брати зобов'язання та голосувати від імені уряду держави-члена, яку представляє.

Окрім міністрів, членами Ради можуть бути й заступники міністрів і навіть держсекретарі та їх заступники. Однак, право голосу на засіданнях

Ради мають тільки члени Ради, котрі мають статус міністра. Держсекретар може замінити міністра, але без права голосувати.

Рада не проводить своїх засідань регулярно. *Залежно від сфери політики, яка розглядається, національні уряди делегують на засідання відповідних міністрів.* Якщо, наприклад, на порядок денний Ради виноситься питання охорони навколишнього середовища, то участь в його обговоренні братимуть міністри, які в своїх урядах відповідають за екологічну політику, а саме засідання буде мати конфігурацію «Рада з охорони навколишнього середовища». Відносинами ЄС з рештою світу опікується Рада загальних справ та зовнішніх відносин.

Найбільш загальними питаннями й питаннями політичного характеру займається Рада, яка скликається у складі міністрів закордонних справ або міністрів, до відання яких належать європейські справи. Тобто, фактично існує декілька Рад, кожна з яких займається окремою сферою.

Рада засідає в різних конфігураціях:

– *Рада з загальних питань* забезпечує послідовність роботи різних конфігурацій Ради. Вона готує та забезпечує виконання рішень засідань Європейської Ради, підтримуючи зв'язок з Головою Європейської Ради та Комісією.

– *Рада з закордонних справ* на підставі стратегічних напрямків, визначених Європейською Радою, розробляє зовнішню політику Союзу й забезпечує послідовність його дій. Раду по закордонним справам очолює Верховний представник ЄС і політики безпеки.

Комітет постійних представників урядів держав-членів відповідає за підготовку роботи Ради.

Головування в усіх конфігураціях Ради, крім Ради з закордонних справ, здійснюють представники держав-членів на засадах рівномірної ротації.

Склад Ради ЄС:

1) Голова Ради ЄС

Головування в Раді ЄС належить державу-члену, кожній 6 місяців. Діє «система трійки». Вона поширюється також на всі формації, окрім Ради по закордонним справам.

Голова Ради виконує такі завдання:

- підготовка та проведення всіх засідань Ради;
- забезпечення узгодженості й безперервності процесу ухвалення рішень;
- здійснення пошуку практичних рішень із різних проблем ЄС.

Слід зазначити, що Голова Ради ЄС не має яких-небудь привілеїв у повноваженнях порівняно з іншими представниками Ради ЄС.

Раду скликає її Голова за власною ініціативою або на вимогу одного з її членів чи Комісії.

2) Спеціалізований склад, до якого, залежно від предметної компетенції галузевої Ради та, відповідно, того, які міністри є його членами, входять різні спеціальні «формації», зокрема такі:

1. Рада з питань сільського господарства;

2. Рада з економічних і фінансових питань (Екофін);
3. Рада з питань навколишнього середовища;
4. Рада з питань транспорту і комунікацій та ін.

3) Генеральний секретаріат, який є адміністративним органом, допоміжним у роботі Ради Європейського Союзу. Генеральний секретаріат здійснює підготовку рішень Ради і контроль за їх виконанням.

Генеральний секретаріат є підрозділом Ради, який забезпечує організаційну та технічну сторону роботи цього інституту, а також може представляти Раду перед іншими органами Європейського Союзу (у тому числі в Суді ЄС).

4) Комітет постійних представників (Комітетом постійних представників, Комітет з питань політики та безпеки)

Період повноважень Комісії становить п'ять років.

Члени Комісії обираються на підставі їхньої загальної компетенції та відданості європейській справі з-поміж осіб, чия незалежність є поза сумнівом.

Під час виконання своїх обов'язків Комісія є абсолютно незалежною.

Починаючи з 1 листопада 2014 р., Європейська Комісія складається з кількості членів (у тому числі й Голови, Верховного представника з питань закордонних справ і політики безпеки), яка відповідатиме/ кількості країн-членів ЄС. Термін службових повноважень членів Європейської Комісії становить п'ять років, після чого перебування їх на посаді може бути продовжене на наступний термін.

Порядок обрання членів Європейської Комісії визначається кожною країною самостійно.

Обраним членом Єврокомісії може бути тільки особа, яка є громадянином однієї з держав-учасниць ЄС. Крім того, на посаду членів Єврокомісії, як правило, обираються особи з числа політиків високого рангу, які мають значний досвід управлінської роботи та високий професійний рівень.

Неофіційно призначений член Комісії називається «комісаром».

Процедура формування складу Комісії:

- уряди держав-членів домовляються щодо кандидатури нового Голови Європейської Комісії;
- кандидатура Голови Комісії затверджується Європейським Парламентом;
- новообраний Голова Комісії, після консультацій з національними урядами, добирає інших членів Комісії;
- Рада ЄС схвалює список кандидатів кваліфікованою більшістю голосів і передає його Європейському Парламенту на затвердження;
- Європейський Парламент на своєму засіданні проводить співбесіду з кожним кандидатом і голосує щодо складу Комісії в цілому;
- після затвердження Парламентом, новий склад Комісії офіційно призначається Радою ЄС, яка голосує кваліфікованою більшістю.

Голова Комісії:

- встановлює керівні положення щодо роботи Комісії;
- визначає структуру Комісії, забезпечуючи послідовність, ефективність та колегіальність її роботи;
- призначає з-поміж членів Комісії заступників Голови, інших ніж Верховний представник Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки.

Член Комісії іде у відставку, якщо цього вимагає Голова. Беручи до уваги результати виборів до Європейського Парламенту та після проведення належних консультацій, Європейська Рада кваліфікованою більшістю подає Європейському Парламентові кандидатуру Голови Комісії. Цього кандидата обирає Європейський Парламент більшістю членів свого складу. Якщо кандидат не отримує необхідної більшості, Європейська Рада, діючи кваліфікованою більшістю, протягом одного місяця подає на розгляд Європейському Парламенту нову кандидатуру, яка проходить ту саму процедуру обрання.

Європейська Комісія складається з 24 Генеральних директоратів і 17 служб, які опікуються певною сферою політики і підпорядковуються одному з комісарів. Генеральні директорати, у свою чергу, поділяються на директорати та сектори, які відповідають за певні напрямки роботи. Кожен Генеральний Директорат очолює Генеральний директор, який є відповідальним перед одним або декількома комісари.

Кількість і коло повноважень Генеральних директоратів і служб не збігаються з кількістю та повноваженнями комісарів. Отже, один комісар може мати у своєму підпорядкуванні декілька Генеральних директоратів, а коло обов'язків Генерального директора може поширюватись на кількох комісарів. Комісар може взагалі не мати «свого» Генерального директорату.

Загальна координація діяльності директоратів і служб Комісії забезпечується Генеральним секретаріатом, який також організовує щотижневі засідання Комісії. Генеральний секретаріат очолюється Генеральним секретарем, який є безпосередньо відповідальним перед Головою Комісії, бере участь в офіційних засіданнях Комісії, а також головує на регулярних засіданнях Генеральних директорів.

Комісія обстоює загальний інтерес Союзу та висуває належні ініціативи в цьому напрямку. Вона забезпечує виконання Договорів та заходів, які ухвалюються установами на їх підставі. Комісія під контролем Суду Європейського Союзу наглядає за застосуванням права Союзу. Вона виконує бюджет та керує програмами. Вона здійснює координаційну, виконавчу та управлінську функції, як встановлено Договорами. Вона забезпечує представництво Союзу в зовнішніх відносинах, за винятком сфери спільної зовнішньої та політики безпеки та інших випадків, обумовлених Договорами. Вона ініціює щорічне та багаторічне планування діяльності Союзу з метою досягнення міжінституційних домовленостей.

Ухвалення законодавчих актів Союзу можливе лише на підставі пропозиції Комісії, якщо інше не передбачено Договорами. Ухвалення інших актів відбувається на підставі

пропозицій Комісії у випадках, передбачених Договорами
Європейська Комісія виконує чотири головні функції:

- ініціює нові законопроекти і подає їх до Парламенту та Ради ЄС;
- здійснює керівництво та втілює політику і бюджет ЄС;
- забезпечує дотримання європейського законодавства (спільно з Європейським Судом);
- представляє Європейський Союз на міжнародній арені.

Європейська Комісія здійснює свою роботу у формі засідань. Засідання Комісії проводяться не рідше одного разу на тиждень, а також у випадку виникнення необхідності проведення засідання.

Засідання Комісії є закритими і проводяться конфіденційно.

Порядок денний засідання Комісії визначається її Головою відповідно до річної програми діяльності Комісії.

Комісія приймає свої рішення більшістю голосів її членів (11 голосів).

Одним із важливих органів Комісії є її Генеральний секретаріат, який складається з генерального секретаря, його заступника, адміністрації та шести спеціалізованих директоратів.

Генеральний секретар допомагає Голові Єврокомісії у підготовці та проведенні засідань Комісії, а також разом з ним підтверджує дійсність прийнятих Комісією документів. Генеральний секретар здійснює також посередницькі повноваження під час здійснення співпраці між Комісією, Європарламентом та Радою ЄС. Крім того, Генеральний секретар скликає засідання голів кабінетів Єврокомісії та здійснює головування на цьому засіданні.

3. Європейська Рада

Європейська Рада надає Союзові необхідні для його розвитку імпульси і визначає його загальні політичні орієнтири та пріоритети. Вона не виконує законодавчих функцій.

Входять представники держав-членів на найвищому рівні (голова держави або прем'єр-міністр)

До складу входять (30 осіб):

голова Європейської Ради – без права голосу;

голова Європейської Комісії – також без права голосу.

Європейська Рада обирає свого Голову кваліфікованою більшістю строком на два з половиною роки з правом переобрання на один строк. У разі виникнення перешкод або вчинення серйозного проступку Європейська Рада може припинити повноваження Голови згідно з тією самою процедурою.

Голова Європейської Ради:

очолює Раду та керує її роботою;

забезпечує підготовку й послідовність роботи Європейської Ради

Європейська Рада збирається двічі кожні шість місяців; її скликає Голова. Якщо того вимагає порядок денний, члени Європейської Ради можуть вирішити, що кожному з них мають допомагати в роботі міністри, а

Голові Європейської Комісії – член Комісії. У разі потреби Голова скликає спеціальне засідання Європейської Ради.

Свої рішення Європейська рада приймає консенсусом. Установчі договори також передбачають ухвалення постанов Європейською радою одноголосно, кваліфікованою більшістю, простою більшістю.

На кожному засіданні Європейської ради виступає голова Європарламенту. У свою чергу, Європейська рада надає Європарламенту доповідь про хід кожного засідання і щорічний письмовий звіт про результати своєї діяльності. Голова Європарламенту може бути запрошений Європейською радою для заслуховування звіту.

Основні напрями діяльності Європейської ради стосуються стратегічного планування розвитку Союзу, зовнішньополітичної сфери, ухвалення постанов, а також урегулювання суперечок між державами-членами ЄС.

Для здійснення своїх функцій Європейська рада наділена широкими повноваженнями з ухвалення постанов. Більшість її постанов ухвалюється у формі рішень. Вони мають обов'язковий характер, проте не можуть бути законодавчими актами, ухвалюватися з метою уніфікації чи гармонізації внутрішнього законодавства держав-членів.

Європейська рада може виробляти загальні політичні пріоритети і орієнтири розвитку Союзу. Вони містяться у висновках, що не мають обов'язкової сили. їхній пріоритет обумовлений тим, що вони ухвалюються вищими посадовими особами держав-членів і тому мають бути імплементовані іншими інститутами ЄС.

Більшість повноважень Європейської ради зосереджена у зовнішньополітичній сфері. Своїми рішеннями вона встановлює стратегічні інтереси, фіксує цілі і визначає загальні орієнтири Союзу у сфері СЗППБ та інших сферах, які належать до зовнішньополітичної діяльності.

Європейська рада вирішує організаційні питання. Вона встановлює квоти держав-членів при виборах до Європарламенту, визначає порядок ротації держав-членів при призначенні членів Комісії, висуває кандидатуру на посаду голови Комісії, призначає Високого представника Союзу із зовнішніх справ і політики безпеки, поширює повноваження Європейської прокуратури на тяжкі злочини транскордонного характеру.

Європейська рада визначає критерії вступу до Союзу, а також орієнтири для переговорів про вихід з ЄС.

4. Економічний і соціальний комітет

До допоміжних інституцій Європейського Союзу, наділених дорадчо-консультативними функціями відносяться належить Економічний і соціальний комітет. Він являє собою консультативний орган ЄС, що спостерігає за функціонуванням єдиного внутрішнього ринку. Комітет

складається з 344 членів, які представляють різні сфери економіки і соціальні групи і незалежні у виконанні своїх обов'язків.

5. Комітет регіонів

Комітет регіонів є відносно молодого інституцією, яку було створено в 1993 році Маастрихтським договором як дорадчий орган для інших інституцій Європейських Співтовариств. Резиденція Комітету регіонів розташована в Брюсселі. Комітет складається з 222 членів, призначених Радою Європейського Союзу. Повноваження Комітету тривають чотири роки, а мандат його членів може поновлюватися. Членами Комітету регіонів є представники локальної та регіональної влади: прем'єри, віце-прем'єри, федеральні міністри, депутати місцевих рад, мери (бургомістри), президенти міст. Комітет регіонів подає на розгляд органів ЄС пропозиції з різних аспектів регіонального розвитку. Ради або Комісії Євросоюзу звертаються до Комітету регіонів за консультаціями з питань освіти, культури, охорони здоров'я, фонду регіонального розвитку, проектування транс'європейських мереж, проектів, угод щодо структурних фондів.

Комітет регіонів включає вісім спеціалізованих комісій:

- 1) регіональна політика, економічний розвиток, місцеві та регіональні фінанси;
- 2) упорядкування сільської зони, сільське господарство, рибальство, ліс, море, гірська зона;
- 3) транспорт і комунікаційні мережі;
- 4) урбаністична політика;
- 5) упорядкування території, довкілля, енергетика;
- 6) освіта, виховання;
- 7) Європа громадян, наукові дослідження, культура, молодь, інтереси споживачів;
- 8) економічне і соціальне об'єднання.

6. Рахункова палата

До складу Рахункової палати входить по одному громадянину від кожної держави-члена. Її члени є цілком незалежними у виконанні своїх обов'язків в загальних інтересах Союзу.

Члени Рахункової палати добираються з-поміж осіб, що належать або належали у своїх відповідних державах до органів зовнішнього аудиту або мають спеціальну кваліфікацію для таких посад. Їхня незалежність має бути поза сумнівом.

Члени Рахункової палати призначаються строком на шість років. Рада після проведення консультацій з Європейським Парламентом ухвалює особовий склад членів, сформований згідно з пропозиціями кожної держави-члена. Строк перебування на посаді членів Рахункової палати може

поновлюватись. Члени Рахункової палати обирають зі свого складу Голову строком на три роки. Голова може бути обраний повторно.

Члени Рахункової палати під час перебування на посаді не можуть займатися будь-якою професійною діяльністю, оплачуваною або неоплачуваною.

Крім звичайної заміни або смерті, обов'язки члена Рахункової палати закінчуються, коли він іде у відставку або коли його примусово звільняють за рішенням Суду.

Рахункова палата перевіряє звітність про всі надходження та видатки Союзу. Вона також перевіряє звітність про всі надходження та видатки усіх органів, служб та агенцій, заснованих Союзом, тією мірою, якою відповідний установчий документ не виключає таку перевірку.

Рахункова палата надає Європейському Парламенту та Раді висновок про достовірність звітності та правомірність і правильність всіх трансакцій, що є основою звітності, і який публікується в Офіційному віснику Європейського Союзу. Цей висновок може доповнюватися окремими оцінками кожної основної діяльності Союзу.

Рахункова палата перевіряє, чи всі надходження отримано та чи всі видатки здійснено законно та правильно, а також чи було управління фінансами раціональним. При цьому Рахункова палата звітує окремо по кожному випадку невідповідності.

Функції Рахункової палати:

- перевірка звітів про доходи і витрати Європейського союзу і всіх його інститутів і органів, що мають доступ до фондів Європейського союзу;
- контроль якості управління фінансами;
- складання доповіді про свою роботу після завершення кожного фінансового року, а також представлення Європарламенту і Раді укладення або зауваження з окремих питань;
- допомога Європарламенту в контролі виконання бюджету Європейського союзу.

З метою виконання покладених на Рахункову палату функцій, аудитори здійснюють виїзні інспекції в інші інститути ЄС, держави ЄС чи інші держави, які отримують фінансову допомогу від ЄС. Однак Рахункова палата не має реальних повноважень. Якщо аудитори виявлять порушення вони інформують про них Європейський антикорупційний офіс.

Персонал Рахункової палати налічує близько 800 осіб, у тому числі перекладачів, менеджерів, і, звичайно, аудиторів, які входять до складу «аудиторських груп». Ці групи готують проекти звітів, на основі яких Рахункова палата приймає рішення.

Аудитори часто виїжджають з інспекторськими перевітками в інші інститути ЄС, держави-члени та будь-які треті країни, які отримують допомогу ЄС.

7. Економічний та валютний союз країн ЄС

25 березня 1998 року Європейська Комісія рекомендувала 11 державам запровадити спільну валюту, а 2 травня у Брюсселі Європейська Рада прийняла остаточне рішення, які держави будуть членами ЕВС з дня його створення, 1 січня 1999 року. Це були 11 країн: Австрія, Бельгія, Фінляндія, Франція, Іспанія, Голландія, Ірландія, Люксембург, Німеччина, Португалія та Італія.

До ЕВС із самого початку не вступили: Греція, Данія, Великобританія та Швеція. Великобританії та Данії були даровані спеціальні поступки, необхідні для того, щоб вони ратифікували Договір. Великобританія не погоджувалась з передачею своїх повноважень на проведення грошової політики Європейській Системі Центральних Банків і тому відмовилася від вступу до Валютного Союзу. У випадку Данії, вступ до ЕВС зробив неможливим результат референдуму. Пропозиція вступити до Валютного Союзу була відкинута громадянами. У 2000 р. у Данії вдруге відбувся референдум про вступ цієї держави до Валютного Союзу, на якому данці знову відкинули можливість вступу Данії до ЕВС. Інші дві держави, Швеція та Греція, не виконали критеріїв Договору. Однак, уже через 2 роки, 1 січня 2001 року, Греція стала дванадцятим членом ЕВС. Кожна з трьох держав, що залишаються поза зоною євро, може бути прийнятою до ЕВС як повноправний член. Вона лише мусить виконати економічні критерії та висловити своє бажання і готовність стати членом.

Разом із запровадженням спільної валюти було створено Європейську Систему Центральних Банків (ЄСЦБ), що складається з Європейського Центрального Банку (ЄЦБ) та національних центральних банків, що діють на підставі постанов та інструкцій ЄЦБ. ЄЦБ володіє такою правоздатністю, яку кожна з держав-членів ЕВС визнає за юридичними особами. ЄСЦБ діє на основі принципу субсидіарності. Централізовано приймаються лише ті рішення, що є необхідними для нормального функціонування ЕВС.

Головною метою ЄСЦБ є підтримка стабільності цін. Крім того, ЄСЦБ сприяє проведенню загальної економічної політики, допомагаючи Співтовариству досягти своїх цілей.

До основних завдань, які виконує ЄСЦБ, належать:
вироблення та реалізація валютної політики Співтовариства;
проведення валютних операцій;
зберігання офіційних валютних резервів держав-членів та управління ними;

підтримка нормального функціонування платіжних систем.

ЄЦБ має виключне право давати згоду на емісію банкнот євро. Такі банкноти можуть бути емітовані ЄЦБ та національними центральними банками. Банкноти емітовані ЄЦБ і національними центральними банками є єдиним легальним засобом оплати на території ЕВС. Держави-члени можуть емітувати монети після отримання згоди ЄЦБ щодо величини емісії.

До завдань центральних банків держав-членів ЕВС, що входять до складу ЄСЦБ, належать, між іншим, емісія банкнот на замовлення ЄЦБ,

проведення операцій на відкритому ринку, збір даних для ЄЦБ про макроекономічну ситуацію в даній країні.

Виконуючи свої повноваження, завдання та обов'язки, ані ЄЦБ, ані центральні банки держав-членів і члени їх керівних органів не можуть вимагати або отримувати інструкцій від інституцій чи органів Співтовариства, від урядів держав-членів чи якихось інших органів.

ЄЦБ уповноважений давати рекомендації та висловлювати свої думки відповідним інституціям, органам Співтовариства чи органам влади держав-членів у справах, що належать до його компетенції, приймати рішення і видавати регламенти, необхідні для виконання своїх завдань. Рекомендації та думки не мають зобов'язальної сили, рішення зобов'язують лише тих, до кого вони були скеровані, а регламенти застосовуються до всіх держав-членів та інших суб'єктів права ЄС. Ці повноваження існують для виконання завдань довірених ЄЦБ і охоплюють вироблення та реалізацію політики ЕВС, кредитну дисципліну та обов'язок підтримання резервів у національних центральних банках.

Слід зазначити, що ЄЦБ приймає рішення, пов'язані зі внутрішнім функціонуванням ЕВС, натомість, регулювання курсу євро щодо курсів валют держав-членів, що не вступили до ЕВС, належить до компетенції Європейської Ради. Підчас саміту в Амстердамі Європейська Рада затвердила принципи нового механізму валютних курсів, так званих ЄВС II. Його функціонування прив'язує курси валют держав ЄС, що не є членами ЕВС, до курсу євро. Центральний паритет валют цих держав може коливатись у коридорі $\pm 15\%$ щодо спільної валюти.

Європейським Центральним Банком керує Рада ЄЦБ, що складається з Правління (6 осіб) та голів центральних банків держав-членів ЕВС. Президента, віце-президента та інших членів Правління призначають з осіб із визнаним авторитетом та значним професійним досвідом у валютній та банковій сферах, за спільною згодою урядів держав-членів, вираженою на рівні глав держав чи урядів. Термін їх повноважень триває вісім років і не поновлюється. Лише громадяни держав-членів можуть стати членами Правління.

Рада ЄЦБ визначає напрямки грошової політики, а також встановлює величину основних відсоткових ставок. Правління, натомість, зобов'язане реалізовувати цю політику, а також давати інструкції центральним банкам.

Першим президентом ЄЦБ, відкриття якого відбулося у липні 1998 р., став президент ЄВІ, голландець Вім Дуйзенберг. Штаб-квартира ЄЦБ розташована у Франкфурті-на-Майні.

Серед позитивних наслідків утворення ЕВС можна виокремити:

- ліквідацію витрат на обмін валют, великі заощадження;
- усунення курсового ризику в діяльності підприємств та банків;
- покращення планування виробництва, розвиток виробництва в масштабах цілого європейського ринку;
- прозорість цін, зростання конкуренції;
- поглиблення спеціалізації економік окремих держав-членів;

злиття національних ринків капіталів у єдиний європейський ринок;
євро стане валютою, здатною конкурувати з доларом;
прискорення темпів економічного зростання у державах-членах.

Створення ЄВС дає його членам шанси швидкого розвитку, але несе із собою і загрози, пов'язані із:

втратою можливості державами-членами ЄВС користуватись політикою валютного курсу, відсотковими ставками, а також значною мірою, фіскальною політикою з метою протидії сповільненню економічного зростання,

труднощами у виробленні економічної та монетарної політики, що відповідала б потребам усіх держав-членів (через відмінності у рівнях економічного розвитку),

браком можливостей підтримки ресурсами з бюджету ЄС проблемних регіонів, що могло б компенсувати втрату традиційних інструментів

8. Діяльність ЄС у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки. Відносини України та ЄС

12 липня 2007 року Європарламент ухвалив рішення висловити підтримку надання Україні перспектив членства в Євросоюзі. Відповідне рішення було прийняте за результатами обговорення доповіді депутата Міхала Томаша Камінські щодо мандата на переговори з Україною про нову поглиблену угоду.

Україна може стати учасником Європейського Союзу за умови забезпечення прав людини, дотримання технічних і юридичних норм інтеграції в політичну й ринкову системи. Базовим документом, що визначає засади економічної інтеграції України до ЄС та розвитку торгівлі, є Угода про партнерство і співробітництво, укладена в 1994 році. Відповідно до статті 51 цієї Угоди, Україна зобов'язалася вживати заходів "для забезпечення того, щоб її законодавство поступово було приведене у відповідність до законодавства Співтовариства". Угодою також визначено перелік сфер, у яких має бути досягнуто «приблизної адекватності» законів: митне право; законодавство про компанії; банківське право; бухгалтерський облік компаній; податки, у тому числі непрямі; інтелектуальна власність; охорона праці; фінансові послуги; правила конкуренції; державні закупівлі; охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин; охорона довкілля; захист прав споживачів; технічні правила і стандарти; енергетика, у тому числі ядерна; транспорт.

Присутність України на ринках ЄС регулюється спільними для всіх країн елементами торговельного режиму із застосуванням окремих заходів стосовно тих товарів, у експорті яких зацікавлені українські виробники. Так, діють кількісні обмеження імпорту в ЄС з України певних груп сталеливарних виробів згідно з Угодою про торгівлю деякими сталеливарними виробами, підписаною в 2007 році. Торгівля текстильною продукцією регулюється Угодою про торгівлю текстильною продукцією між

Україною і ЄС, яка забезпечує безквотовий режим торгівлі. Регулювання торгівлі високотехнологічною продукцією сьогодні не здійснюється жодною спеціальною угодою між Україною та ЄС.

Європейський Союз залишається одним із основних торговельних партнерів України з питомою вагою торгівлі товарами та послугами 37,3% від загального обсягу торгівлі України (у порівнянні з аналогічним періодом минулого року збільшилася на 1,6 відсоткові пункти (далі – в.п.). Також нажаль констатується зниження обсягів торгівлі з державами-членами ЄС. Водночас, на фоні загального скорочення обсягів торгівлі України (на 28,5%), скорочення торгівлі з державами-членами ЄС відбулося на 25,4% (або на 11 347,7 млн. дол. США). Протягом 2015 року спостерігалася тенденція загального падіння обсягів експорту України до країн світу (на 27,2% або на 17 458,9 млн. дол. США). В свою чергу, обсяги експорту до ЄС зменшилися на 25,0% (або на 5 096,1 млн. дол. США) та склалися в обсязі 15 287,0 млн. дол. США. При цьому, питома вага експорту товарів та послуг до країн ЄС у 2015 році збільшилася на 1,0 в.п. та склала 32,8% від загального обсягу експорту товарів та послуг України.

Також відбулося значне скорочення обсягів імпорту з ЄС у грошовому вимірі (на 25,8% або на 6 251,6 млн. дол. США). Водночас, питома вага імпорту з країн ЄС за згаданий період збільшилася на 2,4 в. п. та склала 42,2% від загального обсягу імпорту в Україну. У двосторонній торгівлі між Україною та ЄС у 2015 році сальдо склалося негативним (- 2 669,0 млн. дол. США) та зменшилося у порівнянні з 2014 роком на 1 155,6 млн. дол. США.

Основні торговельні партнери України: Німеччина (18,0%), Польща (13,5%), Італія (9,3%), Угорщина (7,7%), Великобританія (6,4%), Нідерланди (4,8%), Франція (4,8%). Основні країни-імпортери (український експорт): Італія (13,7%), Польща (13,6%), Німеччина (10,6%), Іспанія (7,0%), Нідерланди (6,6%), Угорщина (6,2%), Великобританія (5,8%), Франція (3,9%). Основні країни-експортери (український імпорт): Німеччина (24,4%), Польща (13,5%), Угорщина (8,9%), Великобританія (6,9%), Франція (5,6%), Італія (5,6%), Словаччина (3,5%), Нідерланди (3,3).

У торгівлі товарами між Україною та ЄС також спостерігається скорочення. Так, обсяги торгівлі товарами у грошовому виразі скоротилися на 25,5% (або на 9 710,8 млн. дол. США) та склалися в обсязі 28 361,2 млн. дол. США. Водночас, питома вага торгівлі товарами між Україною та ЄС у 2015 році збільшилася на 2,4 в. п. та склала 37,5% від загального обсягу торгівлі товарами України. При цьому: обсяги експорту товарів у грошовому виразі скоротилися на 23,4% (або на 3 985,4 млн. дол. США) та склалися в обсязі 13 017,5 млн. дол. США (питома вага експорту товарів до країн ЄС за згаданий період збільшилася на 2,6 в. п. та склала 34,1% від загального обсягу експорту товарів України); обсяги імпорту товарів у грошовому виразі скоротилися на 27,2% (або на 5 725,4 млн. дол. США) та склалися в обсязі 15 343,8 млн. дол. США (питома вага імпорту товарів з країн ЄС за згаданий період збільшилася на 2,2 в. п. та склала 40,9%

від загального обсягу імпорту товарів в Україну). У двосторонній торгівлі товарами між Україною та ЄС у 2015 році сальдо склалося негативним (-2326,3 млн. дол. США) та у порівнянні з 2014 роком зменшилося на 1 739,9 млн. дол. США.

Основні торговельні партнери України за зазначений період: Німеччина (18,4%), Польща (15,2%), Італія (10,4%), Угорщина (8,7%), Іспанія (5,2%), Франція (4,9%), Нідерланди (4,8%). Основні країни-імпортери (український експорт до ЄС): Італія (15,2%), Польща (15,2%), Німеччина (10,2%), Іспанія (8,0%), Угорщина (7,0%), Нідерланди (7,0%). Основні країни-експортери (імпорт з ЄС): Німеччина (25,4%), Польща (15,1%), Угорщина (11,5%), Італія (6,4%), Франція (5,8%)

У торгівлі послугами також спостерігається скорочення. Обсяги торгівлі послугами у грошовому виразі скоротилися на 23,3% (або на 1 664,7 млн. дол. США) та склалися в обсязі 5 475,7 млн. дол. США. Питома вага торгівлі послугами між Україною та ЄС у 2015 році зменшилася на 2,6 в.п. та склала 37,3% від загального обсягу торгівлі послугами України. При цьому: обсяги експорту послуг у грошовому виразі скоротилися на 28,4% (або на 1 132,5 млн. дол. США) та склалися в обсязі 2 859,2 млн. дол. США. (питома вага експорту послуг до країн ЄС зменшилася на 4,7 в. п. та склала 29,9% від загального обсягу експорту послуг України); обсяги імпорту послуг у грошовому виразі скоротилися на 16,9% (або на 532,2 млн. дол. США) та склалися в обсязі 2 616,5 млн. дол. США. (питома вага імпорту послуг з країн ЄС за згаданий період збільшилася на 1,5 в. п. та склала 50,9% від загального обсягу імпорту послуг в Україну). У двосторонній торгівлі між Україною та ЄС склалося позитивне сальдо, яке зменшилось у порівнянні з 2014 роком на 600,3 млн. дол. США та склалося у розмірі 242,6 млн. дол. США.

Основні торговельні партнери України за зазначений період: Великобританія (21,8%), Німеччина (16,9%), Кіпр (9,6%), Польща (5,1%), Нідерланди (4,5), Австрія (4,3%), Франція (4,0%). Основні країни-імпортери (український експорт до ЄС): Великобританія (18,6%), Німеччина (15,6%), Кіпр (8,6%), Польща (6,3%), Австрія (5,0%). Основні країни-експортери (імпорт з ЄС): Великобританія (25,3%), Німеччина (18,4%), Кіпр (10,8%), Нідерланди (5,3%), Франція (4,3%).

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, внесених в Україну на 31.12.2015, склав 43 371,4 млн. дол. США. При цьому, обсяг прямих іноземних інвестицій з країн-членів Європейського Союзу складає 33 042,5 млн. дол. США, що становить 76,2% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, здійснених країнами світу в українську економіку.

Відтік прямих іноземних інвестицій, здійснених країнами світу в українську економіку за період з 01.01.2015 по 31.12.2015 становить 2 373,4 млн.дол.США, в т.ч. з країн-членів Європейського Союзу - 2 550,1 млн.дол.США. Основні країни-інвестори: Кіпр – 11 744,9 млн.дол.США, (27,1% від загального обсягу ПІІ в економіку України або 35,5% від обсягу інвестицій з країн ЄС); Нідерланди – 5 610,7 млн.дол.США (12,9% та 17,0%

відповідно); Німеччина – 5 414,3 млн. дол. США (12,5% та 16,4% відповідно); Австрія – 2 402,4 млн. дол. США (5,5% та 7,3% відповідно). Кіпр, Нідерланди, Німеччина та Австрія є не лише найбільшими інвесторами серед країн ЄС, але входять і до десяти країн світу, що здійснюють найбільші за обсягами інвестиції в Україну, відповідно займають перше, друге, третє та п'яте місця.

Найбільший приріст прямих іноземних інвестицій в економіку України із країн ЄС за період з 01.01.2015 по 31.12.2015 становить 391,6 млн. дол. США з Нідерландів, 32,2 млн. дол. США з Угорщини, 12,4 млн. дол. США з Болгарії. ть: 492,8 млн. дол. США з Нідерландів; 33,1 млн. дол. США з Угорщини; 15,8 млн. дол. США з Мальти.

Загальний обсяг прямих інвестицій з України станом на 31.12.2015 становить 6 210,0 млн. дол. США, в т.ч. до країн-членів Європейського Союзу 5 969,2 млн. дол. США, що складає 96,1% від загального обсягу українських інвестицій, залучених до країн світу. Основні країни-інвестування: Кіпр – 5 817,6 млн. дол. США (93,7% від загального обсягу українських інвестицій або 97,5% від обсягу українських інвестицій до країн ЄС); Латвія – 69,8 млн. дол. США (1,1% або 1,2% відповідно); Польща – 50,1 млн. дол. США (0,8% та 0,8% відповідно); Угорщина – 14,6 млн. дол. США (0,2% та 0,2% відповідно).

На сьогодні ЄС застосовує такий стандартний інструмент співпраці з третіми країнами, як зона вільної торгівлі (ЗВТ), водночас вживаючи заходів для захисту своїх власних економічних інтересів. Провідні виробники сільськогосподарської продукції у Франції, Іспанії та Італії, занепокоєні можливістю зростання конкуренції з боку українських товарів, можуть вимагати захисних заходів щодо торгівлі сільськогосподарською продукцією в межах ЗВТ. Європейські виробники чорних металів і хімічної продукції в Німеччині та Франції також очікують посилення конкуренції внаслідок надходження на ринок ЄС української продукції.

Угода про зону вільної торгівлі передбачатиме скасування митних тарифів, лібералізацію сфери послуг, вільний рух факторів виробництва, послаблення нетарифних бар'єрів, що є надзвичайно актуальним для активізації процесів обміну технологіями між Україною та країнами ЄС. Українська промисловість характеризується високою енергомісткістю внаслідок переважання в її структурі продукції важкої індустрії, матеріально-технічна база якої є застарілою. Тому нові умови торгівлі в межах ЗВТ забезпечать відносне зниження ціни на технологічні лінії та устаткування, що постачаються виробниками країн ЄС, і позитивно вплинуть на оновлення матеріально-технічної бази тих галузей промисловості, для яких обладнання в Україні не виробляється.

Проте участь України у ЗВТ з ЄС може мати й негативні наслідки для вітчизняної економіки, зокрема таких галузей промисловості, як виробництво машин та устаткування, хімічної промисловості, виробництва автомобілів, причепів, напівпричепів. Високотехнологічна продукція провідних європейських фірм стане доступнішою для українських підприємств, що

може призвести до втрати конкурентних позицій вітчизняних виробників аналогічної продукції та галузевих науково-дослідних організацій.



Питання для самоконтролю

Література:

1. Матвієнко В.М. Міжнародні організації: підручник / В.М. Матвієнко, Ю.С. Скороход, А.П. Сапсай, Р.К. Петюр, Н.Л. Яковенко, К.І. Кузнєцова, О.І. Опанасюк, Т.І. Шинкаренко, О.Ю. Ковтун, В.І. Головченко, Н.В. Балюк. – К.: Видання ДАК, 2015. – 783 с.

2. Циганкова Т.М. Міжнародні організації [Текст] : навч. посіб. / Т. М. Циганкова, Т. Ф. Гордєєва ; Мво освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2001. – 340 с.

3. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт.кол і наук. ред. Т. М. Циганкова. – К.: КНЕУ, 2003. – 660 с.